

Preek Jeremia 42:1-43:7: Een briefje uit de hemel.

Zussen en broers van de Here Jezus,

Boven de preek van vandaag heb ik geschreven 'een briefje uit de hemel'. U kent die uitdrukking wel. Ik hoor mensen dat best vaak zeggen. Bijvoorbeeld als je nadenkt over de vraag van de gemeente of je de verkiezing als ouderling of diaken moet aannemen. Je denkt er over na, als het goed is bid je ervoor, je praat er met geloofsgenoten over en zo hoop je dan duidelijkheid te krijgen over Gods bedoeling met jouw leven. 'We krijgen geen briefje uit de hemel' zeggen we dan. Was het maar zo, dan weten we tenminste wat we moeten doen.

Maar soms maak ik eerlijk gezegd ook wel mee dat mensen best weten wat God wil. Je leeft in een conflict met een broeder of zuster. Moet ik het goed maken of niet? Of stug volhouden aan m'n eigen gelijk. Of je huwelijk staat onder spanning, moet ik in therapie gaan en er alles aan doen om m'n huwelijk en gezin te redden of moet ik het bijtje erbij neergooien? Als ik dan vraag wat God zou willen, dan weten we vaak best wat Hij wil. Daar heb je niet eens een briefje vanuit de hemel voor nodig. Want we hebben een heel dik boek uit de hemel gekregen, die in veel gevallen heel duidelijk is over Gods bedoeling in dergelijke zaken.

Wat doen we als we voor moeilijke keuzes staan? Stippelen we dan onze eigen weg uit. 'Ik weet zelf wel wat ik doe en daar heeft geen God, bijbel, gemeente of kerkenraad wat over te zeggen, ik doe wat ik goed vind, ik doe wat goed voelt – en wat jij voelt is dan zo ongeveer het laatste woord'.

In de geschiedenis die we lezen in Jeremia 42 gebeurt ook iets dergelijks. Een geschiedenis met ook weer praktische lessen voor ons geloofsleven. Laten we er maar eens naar gaan kijken.

Even wat achtergrondinformatie. Jeremia leeft in Juda, het tweestammenrijk. Vlak voor – en tijdens de inname van het rijk door Nebukadnezar de koning van Babel. Nu, in het 42^e hoofdstuk is de stad Jeruzalem al ingenomen, veel Joodse ballingen zijn weggevoerd naar Babel. Maar Jeremia was achtergebleven. De soldaten lieten hem met rust. Hij werd niet als een gevaar gezien. Hij had immers de Israëlieten opgeroepen om zich over te geven aan Babel. De koning en de valse profeten wilden niet naar hem luisteren, met alle gevolgen van dien. Nu zijn de leiders van Juda gedood of weggevoerd. Maar er wonen ook nog steeds arme Joden in het land. En in

eerste instantie ging het nog heel niet zo slecht met die achterblijvers in het land. Gedalja werd als gouverneur aangesteld over het land. Het land had een rijke oogst opgeleverd met druiven, vruchten en olijven in overvloed. Het leek erop dat de straf van God voorbij was. Maar dan gaat het toch nog fout. Ene Jismaël brengt Gedalja de gouverneur om het leven, ook doodt hij enkele hovelingen en zelfs enige soldaten van Nebukadnezar. Jismaël neemt veel mensen gevangen en wil met die gevangenen vluchten naar Ammon. Maar hij had niet gerekend met Jochanan. Jochanan achtervolgt Jismaël en weet de gevangenen te bevrijden en weer terug te brengen tot in de buurt van Bethlehem. En daar staat nu die hele grote groep mensen voor de vraag wat ze moeten doen. Een groot deel wil naar Egypte vluchten uit angst voor Nebukadnezar. Wie weet, wreekt hij de dood van die Babylonische soldaten op deze groep. En zo staan ze in dubio. Wat moeten ze doen? Zo staat die groep Judeeërs daar. Ze zijn het zat om in het oorlogsgebied tussen Egypte en Babel in te wonen. Ze hebben behoefte aan rust en veiligheid. Wat moeten ze doen?

Met die vraag komen deze mensen bij Jeremia. Dat klinkt toch heel mooi. Ze volgen niet hun eigen gedachten of eigen gevoel, maar ze willen God zoeken. Wat is Zijn wil voor ons leven. En met die vraag gaan ze naar Jeremia. "Jeremia, bidt voor ons, vraag de HERE, Uw God om Zijn leiding". Hoor je dat, hoe ze dat zeggen? Vraag de HERE, Uw God..... Heeft Jeremia dan een andere God dan zij hebben? In ieder geval geven ze hier zelf al wel aan dat zij verder van God afstaan dan Jeremia. Ze durven God niet 'onze God' of 'mijn God' te noemen. En als we het hebben over het zoeken naar Gods wil voor ons leven, dan zou je zeggen dat een persoonlijke relatie met God wel voorwaarde is, om Gods wil te ontdekken. Hoe is dat met jou? Ik hoor mensen ook wel eens zeggen dat ze geloven dat Jezus voor de zonde van de wereld stierf, maar als je dan vraagt of Hij ook jouw persoonlijke Verlosser is, dan wordt je glazig aangekeken. Die vraag wil ik daarom wel bij u neerleggen. Is God ook uw God? Is Jezus ook uw Verlosser? Of vind u zo'n vraag te dicht bijkomen?

Deze Judese mannen moeten het antwoord schuldig blijven. Maar toch.....ze geven aan dat ze willen doen wat God zegt. Ze roepen Hem er zelfs als getuige bij. Ze leggen een plechtige belofte, een eed af.

Ook weer niet heel negatief, toch....? Ze zoeken Gods leiding, ze leggen hun toekomst in Gods handen. Daar kunnen wij best van leren. Doen wij dat ook? Als we voor een keuze staan welke opleiding we moeten gaan volgen, of als je jezelf

afvraagt of je deze baan moet houden of ander werk moet kiezen, omdat de uren die je maakt wel heel veel van je gezin vragen, of het niet mogelijk maken om ook in de gemeente bij te dragen aan Gods werk. Of iets heel anders, je bent op zoek naar een date, je zoekt iemand om je leven mee te delen. Betrek je God dan daarin? Dat is dan de vraag. Of denk je dat God daar niks mee te maken heeft?

Zo kwamen de mensen bij Jeremia. Ze kwamen met hun nood. Wat hebben ze het moeilijk gehad, eerst de stad ingenomen en de leiders gedood of afgevoerd, toen leek er weer stabiliteit te zijn gekomen en vervolgens wordt hun nieuwe leider gedood en worden ze gekidnapt naar Ammon. Op de valreep zijn ze gelukkig bevrijd, maar wat is de toekomst onzeker. Daar moeten we niet kinderachtig over denken. Ze zitten in angst. In een dergelijke situatie is het heel moeilijk om te weten wat je moet doen. De toekomst is vaag, wat is de goede keuze? Je hoofd tolt, je gedachten gaan alle kanten op, je doet geen oog dicht, je hebt enorm behoefte aan duidelijkheid. Heer, leer mij Uw weg, geef alstublieft duidelijkheid!

De Judeeërs en hun leider Jochanan hebben dus de vraag via Jeremia aan God gesteld. En dan het antwoord. Dat antwoord laat wel even op zich wachten. Jeremia moet tien dagen wachten op Gods antwoord. Hoe zullen de Judeeërs zich gevoeld hebben in die tien dagen. Je zit als een groep vluchtelingen bij elkaar, je knijpt hem, omdat Nebukadnezars leger misschien wel in aantocht is. En hoe gaat het in het vluchtelingenkamp met de voedselvoorzieningen en de hygiëne. Zo'n situatie moet niet te lang duren. Hoe dat is zien we tegenwoordig vaker dan ons lief is op televisie als we beelden zien van mensonterende toestanden in de vluchtelingenkampen vol met ontheemde vluchtelingen.

Zo zal het ongeveer geweest zijn. En in zo'n situatie wil je niet dat het antwoord van God te lang uitblijft. De neiging om het maar niet af te wachten is groot. En nog begrijpelijk ook, dat je in een dergelijke situatie toch maar doet wat in jouw ogen het beste, of het minst slechte is.

Na tien dagen komt Gods antwoord. Jeremia mag het zeggen namens God: ga niet naar Egypte, blijf hier. God beantwoordt zelfs de waaromvraag. Ik zelf sta er garant voor dat Nebukadnezar goed voor jullie zal zijn. Ik zelf sta er voor in dat er geen honger zal komen. Ga maar naar jullie akkers terug. En vertrouw er maar op dat Ik jullie niet zal straffen. Toen God Jeremia riep zei Hij dat Jeremia geroepen werd om weg te rukken en af te breken, om te vernielen en omver te halen (1:10). Die tijd is nu

voorbij, nu breekt de tijd van bouwen en planten aan (1:11). Tenminste als het volk doet wat God zegt, dan ligt er een goede toekomst klaar. God wijst hen de weg die goed is. Maar God waarschuwt ook. Als jullie toch naar Egypte gaan zal het mis gaan. Daar zal je omkomen door oorlog en door ziektes als de pest. Niemand van jullie zal ontkomen. Niemand zal, als jullie toch naar Egypte gaan, deze plaats ooit weer terug zien. Wie ongehoorzaam is, haalt zelf het oordeel over zich heen. Het lijkt erop dat Jeremia al wist hoe het volk zou reageren. Daarom waarschuwt hij ernstig. Jullie hebben mij gevraagd te bidden tot God, en de belofte gegeven dat jullie Zijn wil zullen gehoorzamen. Maar nu ik jullie die wil heb bekend gemaakt, willen jullie niet luisteren. Ga niet naar Egypte. Egypte is toch het land waaruit God jullie bevrijd heeft. Je weet toch wat in de Bijbel staat. Nooit mag je terugkeren naar dat land. God wil niet dat de Israëlieten zich vermengen met Egypte of met welk ander volk ook. Iedere keer zie je dat fout gaan in de Bijbel. Denk daarbij ook maar aan de koningen van Israël en Juda. Zodra zij vrouwen namen uit heidense volkeren, kwam de heidense godsdienst ook het land binnen. Gods motief is niet racistisch, maar godsdienstig. God heeft geen afkeer van andere volken, maar wel van hun valse godsdienst. Misschien wel een leuke test tussen door.

Wat heeft u liever, dat uw zoon of dochter thuiskomt met een donkere buitenlander die christen is, of met een Nederlander die geen christen is?

We zien in deze geschiedenis dat God wil dat zijn mensen ervoor behoed worden dat ze Hemzelf kwijtraken. En daarom roept Hij op om in het land te blijven. Hier, in mijn land, waar ik gediend wordt, daar moet je je toekomst opbouwen. Daar zal Ik je zegenen. Al lijkt dit nu misschien niet de veiligste oplossing. Vertrouw Mij maar, want Ik overzie alle feiten.

Tjonge.....het volk krijgt me daar even duidelijk antwoord. Hebt u dat ook wel eens gehad. Je bidt, je vraagt om leiding, je zoekt naar aanwijzingen, en dan opeens is daar die Bijbeltekst die als een spijker op z'n kop verschillende keren onder je ogen komt, of dan opeens is daar een lied of een preek die je tot in het diepste van je innerlijk raakt, of dan is daar ineens een broeder of zuster die woorden spreekt alsof hij weet wat er in je hart leeft. Ik ken wel van die momenten, maar als ik heel eerlijk ben ken ook wel momenten dat ik best bid, maar niet zo bezig ben met de vraag of God ook wel antwoord geeft. Je gebed is dan niet veel meer dan een verplicht ritueel. Ik vraag me wel eens af hoe vaak dat de Here God wel niet zal overkomen.

Hij antwoordt, maar onze antenne is niet goed afgesteld. We verwachten gewoon geen antwoord. God probeert door te dringen.....Hij geeft signalen af en wij zijn horende doof en ziende blind. Hoe vaak zullen wij Hem geen verdriet doen door niet te luisteren naar Zijn stem.

In de geschiedenis van vandaag is Gods antwoord ontzettend duidelijk. Hij sprak via Jeremia op niet mis te verstane wijze. En wat zeggen die Judeeërs tegen Jeremia: Je liegt! God heeft helemaal niet tot jou gesproken. Baruch heeft je opgehitst om deze woorden te spreken. Het woord van God kwam niet goed uit. Het stond hen niet aan. En als zoiets gebeurt, ja, dan kun je altijd nog de boodschapper onder vuur nemen. Dat gebeurt nog altijd wel. Als een ouderling of voorganger bij een gemeentelid op bezoek komt en aangeeft wat de Bijbel zegt over bijvoorbeeld de veelkleurigheid van de gemeente, terwijl jij het liefst zou zien dat iedereen dezelfde kleur aannam als jij hebt, dan verzet je je. En dan doet het er niet toe, of je vindt dat er meer moet veranderen in de kerk, of dat je juist vindt dat er minder moet veranderen. In beide gevallen wil je je niet laten gezeggen door wat de Bijbel zegt, maar vind je eigen mening belangrijker dan wat de Bijbel zegt.

Of als iemand van de gemeente je een spiegel voorhoudt vanwege je ongeestelijke gedrag. Dat wil je dan niet horen. En dan ligt het al heel gauw aan de bringer van de boodschap. In gesprekken met kerkverlaters is dat ook vaak wat je hoort. En natuurlijk zullen er ook wel brokken gemaakt zijn door voorgangers en ouderlingen, maar hoe zuiver sta je zelf. Ben je wel bereid om je door Gods woord te laten corrigeren, of bepaal je het eigenlijk allemaal zelf wel. Hoeveel mensen, die elke dag het onze Vader bidden, Uw wil geschiede, zowel in de hemel als hier op de aarde, willen zich, als het ze niet uitkomt, niet onderwerpen aan de wil van God?

Dat is wat hier gebeurt. De hoorders van Jeremia vroegen wel om Gods leiding, maar toen het antwoord anders was dan zij verwachten, gingen de hakken in het zand. Ze gaan hun eigen weg. De weg naar Egypte en ze nemen Jeremia en Baruch mee.

De vraag die vandaag op ons afkomt is deze: willen wij volgeling van de Here Jezus zijn, niet alleen met onze mond, maar ook met onze daden. Jezus had zichzelf ook overgegeven aan de wil van Zijn hemelse Vader. Hij had het gezegd: Hier ben ik om Uw wil te doen. En die wil volbrengen was een menselijk onmogelijke opdracht. De opdracht om af te zien van eigen comfort, van eigen geluk, van eigen veiligheid, je troon te verlaten en je koningsmantel verruilen voor een kribbe met stro, met de

opdracht om onze ongehoorzaamheid, ons klein-geloof en alle brokstukken die wij in ons leven hebben veroorzaakt op zich te nemen en mee te nemen naar Golgotha. Jezus gaf Zich volledig over aan Gods wil. Vanaf het moment dat die duif op Hem neerdaalde in de Jordaan stond Gods Geest Hem bij om de weg te gaan die Hij moest gaan. Hij moest ondervinden hoe het was om tot de zijnen te komen en dat de zijnen Hem niet aannamen. Integendeel, zijn eigen mensen wezen Hem één voor één af. Een onnoemelijk zware weg. Hij smeekte of het anders mocht. Maar omdat het niet anders kon ging Hij. Hij kroop radeloos van angst door het stof, Hij gaf zijn gezicht om bespuugd te worden, Hij gaf Zijn rug om aan flarden geslagen te worden, Hij ontving de pijn van de spijkers in Zijn handen en voeten. Hij hing naakt te schande, en langzaam aan stikte Hij, onder afschuwelijke pijnen. Zo gaf Hij Zijn leven. Dat was de weg die Hij moest gaan en Hij deed het, voor jou en mij.

En na Zijn opstanding en hemelvaart gaf Hij Zijn Heilige Geest. Dezelfde Heilige Geest die Hem de kracht gaf om de weg van Gods wil te gaan woont nu in iedere gelovige. Geloof je dat eigenlijk wel echt? De Geest die Jezus kracht gaf om Gods wil te volbrengen woont nu in jou en mij!

Die Geest vernieuwt ons, vormt ons tot nieuwe mensen, aan Hem gelijk. Wat in de oudtestamentische tijd nog niet kon, Christus was er nog niet en Zijn Geest was nog niet uitgestort, maakt Hij nu, door Zijn Geest wel mogelijk.

De Heilige Geest wil ons niet alleen helpen Gods wil te verstaan, maar Hij wil ons ook helpen om die weg te gaan. Ook als de weg van gehoorzaamheid moeilijk is. Ook als je er tegenop ziet.

Het is goed als we bidden om de leiding van God. En God wil ook graag op die manier betrokken zijn bij je leven. Maar er bewust voor kiezen om niet te gehoorzamen aan Gods weg is een heilloze weg.

God wilde de Judeeërs een veilig leven geven, een leven binnen de grenzen van Juda, een goed leven waar ze Hem zouden mogen dienen. Hij zou als een Vader voor hen zorgen. De Judeeërs kozen anders. Het liep niet goed af. Laten we het niet beter willen weten dan God en Hem volgen, persoonlijk en als gemeente. Hij overziet de feiten, Hij weet het allerbeste hoe wij veilig kunnen aankomen in het Beloofde Land. Zullen we zo maar gaan, met elkaar, niemand die achterblijft, achter de Heiland aan, onder de leiding van Gods Geest. Want Hij is onze Leidsman.....ja toch? AMEN

September 2017
G.P. Hartkamp
Wapenveld